

DET KONGELIGE
SOSIAL- OG HELSEDEPARTEMENT

Ot.prp. nr. 34

(1999-2000)

Om lov om endringer i lov 22. juni 1962
nr. 12 om pensjonsordning for
sykepleiere m.m.

*Tilråding fra Sosial- og helsedepartementet av 7. april 2000,
godkjent i statsråd samme dag.*

1 Proposisjonens hovedinnhold

Sosial- og helsedepartementet legger med dette fram forslag til endringer i lov 22. juni 1962 nr. 12 om pensjonsordning for sykepleiere.

Videre foreslås enkelte presiseringer i lov 23. desember 1988 nr. 110 om statstilskott til ordninger for avtalefestet pensjon.

Pensjonsordningen for sykepleiere omfatter offentlig godkjente sykepleiere som er tilsatt i stilling ved kommunale, fylkeskommunale eller private helseinstitusjoner. Pensjonsordningen gir ytelser etter bestemmelser som i hovedsak svarer til reglene for Statens Pensjonskasse.

Pensjonsordningen for sykepleiere administreres av Kommunal Landspensjonskasse, og ledes av et styre på tre medlemmer. Ett medlem representerer sykepleierne og ett arbeidsgiverne. Disse styremedlemmene skal representere de interesser som deres organisasjoner har i pensjonsordningen.

Forslagene i proposisjonen i lov om pensjonsordning for sykepleiere er basert på tilråding fra styret for ordningen.

Proposisjonen bygger i stor utstrekning på Ot.prp. nr. 94 for 1998-99 om endringer i lov om Statens Pensjonskasse og i enkelte andre lover. Der foreslås det å gjøre om etterlattepensjonene i Statens Pensjonskasse og pensjonsordningen for apotekeretaten fra såkalte brutto- til nettoppensjoner.

En omlegging til netto etterlattepensjoner er etter dette nødvendig for at systemet med overføring av opptjente pensjonsrettigheter i offentlig sektor fortsatt skal kunne omfatte pensjonsordningen for sykepleiere, når det gjennomføres slike endringer i Statens Pensjonskasse. Overføringssystemet krever tilnærmet identiske ordninger.

I dag er *brutto* ektefellepensjon fra sykepleierordningen 60 prosent av den avdødes tjenestepensjon. Ektefellepensjonen samordnes/redueres deretter mot folketrygd og eventuelle andre tjenestepensjoner den gjenlevende mottar, og inntektsprøves mot gjenlevendes arbeidsinntekt.

Nettoppensjonen som foreslås skal være unntatt både fra samordning og inntektsprøving. Forslaget innebærer at Pensjonsordningen for sykepleiere kan utmåle og utbetale ektefellepensjon direkte som et netto tillegg til folketrygden, uten å forholde seg til pensjonistens arbeidsinntekt og eventuelle andre pensjonsytelser. For pensjonsordningen innebærer dette en vesentlig administrativ forenkling, samtidig som det for den enkelte pensjonist vil være lettere å forstå hvordan det utbetalte pensjonsbeløpet framkommer.

Det foreslås at full årlig ektefellepensjon fra pensjonsordningen for sykepleiere settes til 9 prosent av avdødes pensjonsgrunnlag (punkt 2).

Videre foreslås at barnepensjoner fra sykepleierpensjonsordningen gjøres om fra brutto- til nettoppensjonsytelser, og at ytelsene skal utgjøre 15 prosent for hvert barn. Samtidig foreslås retten til barnepensjon utvidet med to år, slik at det kan ytes barnepensjon fram til fylte 20 år (punkt 3).

Andre forslag av materiell betydning i lov om pensjonsordning for sykepleiere:

Utvidet rett til ektefellepensjon

Departementet foreslår at ektefellepensjon også kan ytes etter et medlem som gifter seg etter fylte 65 år, eller etter at medlemmet er innvilget uførepensjon. Forslaget innebærer en økonomisk trygghet uavhengig av alder og av om vedkommende er fullt yrkesaktiv eller pensjonist ved ekteskapsinngåelse. Dette er også en oppfølging av tilsvarende forslag i Ot.prp nr. 94 for 1998-99 (punkt 4).

Karenstid for rett til ektefellepensjon

Av forsikringsmessige hensyn foreslår departementet samtidig en karenstid for rett til ektefellepensjon. Det skal ikke ytes ektefellepensjon dersom medlemmet dør innen ett år etter ekteskapsinngåelse, eller ett år etter ansettelse med rett til medlemsskap i sykepleierpensjonsordningen. Begrensningen gjelder bare dødsfall som skyldes en sykdom medlemmet led av ved disse tidspunktene. Forslaget svarer til tilsvarende regler i Statens Pensjonskasse (punkt 5).

Forenklet inndriving av forfalte krav

For å forenkle pensjonsordningens arbeid med å inndrive pensjonspremie, foreslås det at forfalt premieinnbetaling til sykepleierpensjonsordningen skal være tvangsgrunnlag for utlegg. Lov om Statens Pensjonskasse har tilsvarende regel (punkt 6).

Unntak fra medlemskap

Departementet foreslår å oppheve kravet om minst 10 prosent stilling for at personer med alders- eller uførepensjon skal innmeldes i sykepleierpensjonsordningen. Dagens krav om minst 14 timers arbeid per uke for medlemskap i pensjonsordningen vil dermed gjelde både yrkesaktive og pensjonister. Samtidig foreslås det å oppheve grensen på minst 10 prosent stilling for reduksjon av løpende pensjon (punkt 7).

Aldersgrenser ved overgang til ny stilling

Det foreslås at sykepleiere som i løpet av de siste ti årene før pensjonering går over fra en stilling med aldersgrense 65 år til en stilling med 70 års aldersgrense, skal kunne beholde retten til å ta ut alderspensjon fra fylte 65 år. Tilsvarende gjelder i andre tjenstepensjonsordninger (punkt 8).

I lov om pensjonsordning for sykepleiere foreslår departementet blant annet følgende lovtekniske presiseringer og justeringer:

- På grunn av ny lov om spesialisthelsetjenesten, foreslås sykepleierpensjonslovens omfangsbestemmelser noe omformulert (punkt 9.1).
- Det foreslås presisert at medlemmet har plikt til å gi opplysninger om andre relevante pensjons- og trygdeytelser (punkt 9.2).

I lov om statstilskott til ordninger for avtalefestet pensjon foreslås det følgende administrative justeringer og presiseringer:

- Hjemmel for at Rikstrykdeverket i visse tilfeller kan gi inntektsopplysninger til andre administrative organer (punkt 10.2).

- Presisering av reglene om tilbakekreving av for mye utbetalt pensjon (punkt 10.3).

2 Overgang fra brutto til netto ektefellepensjoner - §§ 19 a og 19 b

2.1 Innledning

Departementet foreslår at ektefellepensjoner i pensjonsordningen for sykepleiere gjøres om fra såkalte brutto- til nettoppensjonsytelser. Dette innebærer at pensjonene verken skal samordnes mot folketrygden eller inntektsprøves, noe som er en vesentlig forenkling.

Forslaget er en oppfølging av tilsvarende forslag i Ot.prp nr. 94 for 1998-99 om endringer i lov om Statens Pensjonskasse og i enkelte andre lover. I proposisjonen uttales følgende om forholdet til pensjonsordningen for sykepleiere:

«Når det gjelder forholdet til Pensjonsordningen for sykepleiere, vil det også for denne pensjonsordningen være hensiktsmessig å endre regelverket i ordningen, slik at den gir nettoppensjoner tilsvarende det som nå foreslås innført i lovene om henholdsvis Statens Pensjonskasse og pensjonsordningen for apoteketaten. Lov om pensjonsordning for sykepleiere hører imidlertid inn under Sosial- og helsedepartementet, og dette departementet vil i samråd med de berørte parter følge opp med tilsvarende lovforslag om innføring av nettoppensjoner for enker, enkemenn og barn i Pensjonsordningen for sykepleiere.»

2.2 Gjeldende regler

Pensjonsordningen for sykepleiere yter i dag ektefellepensjon til gjenlevende ektefelle etter et avdød medlem av pensjonsordningen. Garantert bruttopensjon utgjør 60 prosent av den alderspensjon medlemmet hadde eller ville fått om vedkommende med uforandret pensjonsgrunnlag hadde fortsatt i tjensten til aldersgrensen (lov om pensjonsordning for sykepleiere § 19 femte ledd). Som hovedregel skal ektefellepensjonen imidlertid reduseres dersom gjenlevende har arbeidsinntekt eller mottar andre pensjons- eller trygdeytelser.

Tjenestepensjonen skal reduseres/samordnes når den gjenlevende har eller forventes å få en arbeidsinntekt som overstiger halvparten av grunnbeløpet i folketrygden (kr 23 475 per 1. mai 1999). Reduksjonen skal utgjøre 40 prosent av den overskytende inntekten (§ 20 første ledd bokstav a).

Dersom den gjenlevende mottar andre pensjons- og trygdeytelser, skal ektefellepensjonen samordnes. I de tilfellene gjenlevende har rett til egen alders- eller uførepensjon fra sykepleierordningen, skal den samlede pensjonen ikke overstige 60 prosent av summen av vedkommendes egen pensjon og den pensjonen vedkommende ville fått som uførepensjonist ved full uførhet eller som alderspensjonist (§ 20 første ledd bokstav b).

Ektefellepensjon fra pensjonsordningen for sykepleiere tilpasses ytelser fra folketrygden etter bestemmelser i lov 6. juli 1957 nr. 26 om samordning av pensjons- og trygdeytelser. Samordningen skjer ved at folketrygdpensjonen

alltid skal utbetales fullt ut, mens det gjøres fradrag i pensjonen fra sykepleierpensjonsordningen etter nærmere regler i samordningsloven (samordningsfradrag). Pensjonisten garanteres en *samlet* pensjonsytelse (brutto) fra pensjonsordningen for sykepleiere og folketrygden i forhold til pensjonsgrunnlaget. Samlet pensjon (brutto) utgjør det man har krav på fra folketrygden pluss det som er igjen av pensjonen fra sykepleierpensjonsordningen etter at det er gjort fradrag. Samordningsreglene er kompliserte, særlig når pensjonisten har tilleggspensjon fra folketrygden som dels er egenopptjent og dels er opptjent av den avdøde ektefellen.

Enkepensjon etter medlem som ble innmeldt i pensjonsordningen første gang før 1. oktober 1976, ytes etter gunstigere regler. Pensjonen skal ikke inntektsprøves eller samordnes med alders- og uførepensjon fra tjenestepensjonsordning.

Pensjonsordningen for sykepleiere er omfattet av systemet om overføring av opptjente pensjonsrettigheter i offentlig sektor. Dette innebærer at all opp-tjening som medlemmer har gjort i ulike tjenestepensjonsordninger innenfor dette systemet, regnes som opptjent i én ordning. Pensjonen utmåles i forhold til all tjenestetid, og det skal dermed ikke skje noen utbetaling fra de andre tjenestepensjonsordningene. Dette systemet forutsetter tilnærmet identiske tjenestepensjonsordninger.

2.3 Bakgrunn og formål

Forslaget i Ot.prp. nr. 94 for 1998-99 om å gå over fra brutto til netto etterlattepensjoner i Statens Pensjonskasse, er basert på tilrådinger fra Nettopensjonsutvalget (NOU 1990: 21 Offentlig nettopensjon?) og Samordningsutvalget (NOU 1995: 29 Samordning av pensjons- og trygdeytelser). Nettopensjonene skal etter forslagene verken samordnes eller inntektsprøves. De kommer da som et rent (netto) tillegg til folketrygden.

Samordningsutvalget pekte på at et av de største problemene med dagens samordningssystem er når en person mottar etterlattepensjon fra en tjenestepensjonsordning, og samtidig mottar både egen tilleggspensjon fra folketrygden og tilleggspensjon fra en avdød ektefelle. Utvalget uttalte videre at et nettosystem for etterlattepensjoner vil innebære en betydelig forenkling i forhold til dagens bruttosystem.

Samordningsutvalget foreslo at netto etterlattepensjon fra tjenestepensjonsordningene i offentlig sektor burde være på 10 prosent av det avdøde medlemmets pensjonsgrunnlag, og at dette i realiteten ville være et generøst tilbud. Dersom den tjenestetiden den avdøde hadde eller ville ha fått ved å fortsette i stilling fram til aldersgrensen er mindre enn den tiden som kreves for rett til full pensjon, skal pensjonen reduseres forholdsmessig.

Utvalget mente at det nye nettopensjonssystemet skulle gjelde for dem som blir enker etter en gitt framtidig dato, og uttaler (utredningen s. 210 til 211):

«Løpende enke- og enkemannspensjoner bør ikke omfattes av de nye reglene. Dette gjelder også om pensjonen midlertidig ikke kommer til utbetaling på grunn av ervervsprøving.

....

Utvalget vil ikke foreslå forandringer i enkepensjonsreglene for enker etter mannlig medlem tilsatt før 1. oktober 1976. Utvalget antar at det vil være uheldig å gjøre forandringer i disse pensjonsrettighetene. Dette gjelder uavhengig av om resultatet i det enkelte tilfelle skulle innebære at pensjonen ble lavere eller høyere.

...ektefeller som har nådd en alder av 50 år ved endringslovens ikrafttreden, bør få pensjon i henhold til reglene i det eksisterende system, med de justeringer som til enhver tid måtte være nødvendige. Dette er aldersgruppen som må antas, i større grad enn yngre ektefeller, å ha en forventning om å kunne få pensjon etter bruttosystemets regler. Ektefeller som ikke har nådd denne alderen ved lovens ikrafttreden, gis pensjon i henhold til reglene i det foreslåtte nettosystemet.»

Mange av høringsinstansene uttalte at det er viktig å beholde bruttosystemet for alders- og uførepensjoner for de offentlige tjenstepensjonsordningene. Når det gjaldt enke- og enkemannspensjoner, fant høringsinstansene derimot så mange tungtveiende hensyn som talte for en omlegging, at de støttet forslaget. Det viktigste var at et nettosystem innebærer en vesentlig forenkling for pensjonsordningene.

For en mer utfyllende beskrivelse av bakgrunnen for forslaget og nærmere om brutto- og nettopensjoner, viser departementet til framstillingen i Ot.prp. nr. 94 for 1998-99.

2.4 Departementets vurdering og forslag

Etter dagens regler er det beløpet som kommer til utbetaling fra pensjonsordningen for sykepleiere i vesentlig grad avhengig av om pensjonisten har arbeidsinntekt eller mottar andre pensjons- og trygdeytelser. Systemet med en garantert bruttoytelse innebærer videre at summen av tjenstepensjon og folketrygd i stor grad vil være upåvirket av eventuelle endringer i folketrygden. Dersom ytelsen fra folketrygden blir redusert, vil dette som regel automatisk bli kompensert med en tilsvarende økt tjenstepensjon. Videre vil en økning i folketrygden stort sett føre til en tilsvarende redusert tjenstepensjon.

Dagens system er administrativt krevende. Pensjonsordningen for sykepleiere må innhente og forholde seg til en rekke opplysninger som får direkte betydning for hvilket pensjonsbeløp som skal utbetales til avdødes ektefelle.

Det hender ofte at det ikke blir utbetalt ektefellepensjon fra tjenstepensjonsordningen i det hele tatt. Dette kan skyldes at pensjonisten har så stor inntekt ved siden av at ektefellepensjonen går i null på grunn av inntektsprøvingsreglene. Videre kan det forekomme at ektefellepensjonen blir samordnet helt bort dersom vedkommende mottar andre pensjons- og trygdeytelser av et visst omfang.

For den etterlatte kan særlig samordningsreglene framstå som så kompliserte at det vil kunne være svært vanskelig å forstå og etterprøve de pensjonsberegninger som ligger til grunn for utbetalingen, eller eventuell manglende utbetaling.

Forslaget til et nettopensjonssystem for ektefellepensjon i pensjonsordningen for sykepleiere innebærer at ytelsen fra tjenstepensjonsordningen skal utbetales uavhengig av eventuell arbeidsinntekt eller andre pensjons- og trygdeytelser som pensjonisten mottar. Utenfor overføringssystemet, se

punkt 2.2 foran, skal det imidlertid foretas ordinær tjenstepensjonssamordning med andre etterlattepensjoner i offentlig sektor.

Forslaget innebærer at Pensjonsordningen for sykepleiere kan utmåle og utbetale ektefellepensjon direkte som et rent (netto) tillegg til folketrygdpensjon og inntekt som pensjonisten måtte ha. For pensjonsordningen innebærer dette en vesentlig administrativ forenkling, samtidig som det for den enkelte pensjonist vil være lettere å forstå hvordan pensjonsbeløpet som utbetales framkommer.

Som nevnt foreslo Samordningsutvalget en pensjonsprosent på ti, mens det i Ot.prp. nr. 94 for 1998-99 foreslås at nettopensjonene skal utgjøre ni prosent av avdødes pensjonsgrunnlag. En pensjonsprosent på ni vil i følge Arbeids- og administrasjonsdepartementet være tilnærmet kostnadsnøytral for tjenstepensjonsordningene i hele offentlig sektor.

Styret i Pensjonsordningen for sykepleiere støtter en overgang til netto pensjonsytelser for ektefellepensjoner under forutsetning av at disse blir på et tilsvarende nivå som i de øvrige tjenstepensjonsordningene. Arbeidsgiverrepresentanten i styret uttaler at en overgang til netto pensjonsytelser for enke- og enkemannspensjoner må være kostnadsnøytral for kommunesektoren sett under ett.

Dersom pensjonsprosenten settes til ni, vil det på sikt medføre årlige merutgifter for sykepleierpensjonsordningen på rundt 50 millioner kroner isolert sett. Det er i det vesentlige arbeidsgiverne som må dekke denne økningen gjennom økt tilskott til ordningen. Det overveiende flertallet av sykepleiere som er omfattet av pensjonsordningen, er ansatt i kommunal sektor. I pensjonsordningen for sykepleiere vil en kostnadsnøytral pensjonsprosent være i underkant av fem, mens den i kommunesektoren for øvrig er på om lag ni. En kostnadsnøytral pensjonsprosent vil i de kommunale og fylkeskommunale pensjonsordningene imidlertid stige til rundt 9,5 på sikt. Dette innebærer at merutgiftene for kommunesektoren sett under ett blir langt lavere enn 50 millioner kroner. Til sammenligning nevnes at kommunale arbeidsgivere innbetalte rundt 6 milliarder kroner i pensjonspremie for sine ansatte i 1999.

Departementet viser til at en overgang til et nettosystem for ektefellepensjon innebærer at personer som har arbeidsinntekt eller som mottar andre pensjonsytelser, vil kunne få en høyere utbetaling fra pensjonsordningen for sykepleiere enn etter dagens regler. På den annen side vil personer uten eller med lav arbeidsinntekt kunne få noe lavere pensjonsutbetaling. Det samme gjelder også for personer som mottar andre pensjons- eller trygdeytelser med lave beløp. På grunn av at det er lagt opp til en pensjonsprosent på ni, og fordi en kostnadsnøytral pensjonsprosent i sykepleierordningen ligger i underkant av fem, vil imidlertid de fleste ektefellepensjonister tjene på omleggingen. Fordi de fleste sykepleiere er kvinner, vil omleggingen i stor grad berøre menn.

Sosial- og helsedepartementet vil på denne bakgrunn foreslå en tilsvarende omlegging av ektefellepensjonene i lov om pensjonsordning for sykepleiere som i lov om Statens Pensjonskasse og lov om pensjonsordning for apotekeretaten.

Departementet legger vekt på at netto ektefellepensjon vil forenkle ordningen betydelig, og at styret støtter dette. Dessuten er en slik omlegging nødvendig for at systemet med overføring av opptjente pensjonsrettigheter i

offentlig sektor fortsatt skal kunne omfatte pensjonsordningen for sykepleiere. Overføringssystemet krever som nevnt tilnærmet identiske ordninger.

Departementet foreslår at ektefellepensjonene i pensjonsordningen for sykepleiere i likhet med Statens Pensjonskasse skal utgjøre ni prosent av den avdøde ektefellens pensjonsgrunnlag.

Departementet foreslår ellers en presisering i lovteksten om at med pensjonsgrunnlag menes pensjonsgrunnlag fastsatt etter reglene i § 8. Det vil si på samme måte som ved beregning av alderspensjon. Etter denne bestemmelsen beregnes en gjennomsnittlig deltid når vedkommende har hatt en varierende stillingsandel i løpet av yrkeskarrieren, og det tas dessuten hensyn til eventuell nedgang i lønn som er skjedd på annen måte. Dette er i samsvar med gjeldende regler i sykepleierpensjonsordningen og i Felles kommunal pensjonsordning.

Departementet foreslår at pensjonsprosenten for brutto ektefellepensjon angis direkte i forhold til avdødes pensjonsgrunnlag, på samme måte som for nettoppensjonene. Full årlig brutto ektefellepensjon skal dermed uttrykkes som 39,6 prosent av det pensjonsgrunnlaget som det avdøde medlemmet hadde. Etter gjeldende regler er ektefellepensjonen 60 prosent av den avdødes alderspensjon, som utgjør 66 prosent av avdødes pensjonsgrunnlag.

Det vises til lovforslaget, lov om pensjonsordning for sykepleiere §§ 19 a og 19 b.

2.5 Ikrafttredelse. Overgangsbestemmelser. Økonomiske og administrative konsekvenser

Departementet foreslår at endringene trer i kraft fra den tid Kongen bestemmer. I Ot.prp. nr. 94 for 1998-99 er det lagt opp til at dette vil kunne bli fra 1. juli 2000 for tilsvarende endringer i lov om Statens Pensjonskasse. Det tas sikte på samme ikrafttredelsesdato for pensjonsordningen for sykepleiere.

I samsvar med Samordningsutvalgets anbefalinger, ble det i Ot.prp. nr. 94 for 1998-99 foreslått at *de nye reglene skal gjelde for enke- og enkemannspensjoner som første gang innvilges etter at lovendringen er trådt i kraft*, men at gjeldende regler fortsatt skal gjelde for

- enker og enkemenn som ved lovendringens ikrafttredelse har fått innvilget etterlattepensjon
- enker og enkemenn som ved lovendringens ikrafttredelse har fått innvilget etterlattepensjon, men hvor pensjonen av ulike årsaker ikke kommer til utbetaling
- enker etter mann som ble medlem av pensjonsordningen før 1. oktober 1976
- framtidige enker og enkemenn som er fylt 50 år ved lovens ikrafttredelse, når ektefellen var medlem av pensjonsordningen før lovendringen trer i kraft.

Av hensyn til behovet for mest mulig ensartede tjenestepensjonsordninger i offentlig sektor, foreslår departementet tilsvarende overgangsregler i pensjonsordningen for sykepleiere.

Endringen antas å medføre merutgifter på om lag 50 millioner kroner isolert sett for pensjonsordningen for sykepleiere.

Administrativt vil endringen på sikt føre til store forenklinger.

3 Overgang fra brutto til netto barnepensjoner - §§ 23 og 24

3.1 Innledning

Departementet foreslår at barnepensjonene fra pensjonsordningen for sykepleiere blir gjort om fra brutto- til nettoppensjoner.

Proposisjonen er på dette punktet, slik som for ektefellepensjonene, en oppfølging av Ot.prp. nr. 94 for 1998-99 om endringer i lov om Statens Pensjonskasse og i enkelte andre lover.

3.2 Gjeldende rett

Barnepensjonene fra pensjonsordningen for sykepleiere er i dag bruttopensjoner, det vil si at pensjonene skal samordnes med pensjon fra folketrygden og andre tjenestepensjonsordninger.

I dag gis det ordinært barnepensjon fram til barnet fyller 18 år når en eller begge foreldrene dør (lov om pensjonsordning for sykepleiere § 23 første ledd). Styret kan tilstå hel eller delvis pensjon fram til fylte 21 år under visse vilkår dersom vedkommende er under utdanning (§ 23 andre ledd).

Barnepensjonen regnes i prosent av det beløp avdødes alderspensjon ville utgjort etter følgende satser (§ 24 første ledd):

- «a. Når det ytes ektefellepensjon:
 - For 1 barn 20 pst. av alderspensjonen
 - For 2 barn 30 pst. av alderspensjonen
 - For 3 barn 40 pst. av alderspensjonen
 - For 4 barn 50 pst. av alderspensjonen
 - For 5 eller flere barn 60 pst. av alderspensjonen
- b. Når begge foreldre er døde, og når det ellers ikke ytes ektefellepensjon:
 - For 1 barn 50 pst. av alderspensjonen
 - For 2 barn 70 pst. av alderspensjonen
 - For 3 barn 80 pst. av alderspensjonen
 - For 4 barn 90 pst. av alderspensjonen
 - For 5 eller flere barn 100 pst. av alderspensjonen»

Pensjonsordningens styre kan bestemme at de satser som er fastsatt under bokstav b, delvis skal komme til anvendelse når den av barnets foreldre som lever har delvis ektefellepensjon (§ 24 tredje ledd).

3.3 Bakgrunn og formål

Forslaget i Ot.prp. nr. 94 for 1998-99 om å gå over fra brutto til netto barnepensjoner i Statens Pensjonskasse, er som for ektefellepensjoner basert på tilrådinger fra Nettoppensjonsutvalget (NOU 1990: 21 Offentlig nettopensjon?) og Samordningsutvalget (NOU 1995: 29 Samordning av pensjons- og trygdeytel-

ser). Formålet er å forenkle pensjonsordningenes beregning og utbetaling av barnepensjon.

Bakgrunnen for forslaget var de kompliserte samordnings- og garantireglene som gjaldt for disse pensjonsytelsene, med det tilhørende administrative merarbeidet som dette medførte for de offentlige tjenstepensjonsordningene, og de betydelige problemene med å informere om reglene. En omlegging vil føre til at man får et enklere og mer forutberegnelig pensjonssystem for både medlemmene i pensjonsordningene og for pensjonsordningene selv.

Samordningsutvalget foreslo at full barnepensjon skal utgjøre 15 prosent av det pensjonsgrunnlaget som det avdøde medlemmet hadde. Dersom den tjenestetiden den avdøde hadde eller ville ha fått ved å fortsette i stilling fram til aldersgrensen er mindre enn den tiden som kreves for rett til full pensjon, skal pensjonen reduseres forholdsmessig. Videre ble det foreslått at pensjonene skal gis med lik sats til alle barn, og at pensjonen gis fram til barnet fyller 20 år.

I forbindelse med høringen, støttet høringsinstansene Samordningsutvalgets forslag om en omlegging, at satsen skulle utgjøre 15 prosent for hvert barn og at pensjonen skulle gis fram til fylte 20 år.

3.4 Departementets vurdering og forslag

De samme hensyn som gjelder for overgang til netto ektefellepensjon, gjelder i enda større grad for overgang til netto barnepensjon. Det vises til punkt 2.4 og 3.3.

Netto barnepensjon innebærer en vesentlig administrativ forenkling for Pensjonsordningen for sykepleiere. Dette henger sammen med mindre behov for informasjon og med hensyn til beregning, kontroll og utbetaling. En omlegging er dessuten nødvendig for at pensjonsordningen for sykepleiere fortsatt skal omfattes av systemet om overføring av opptjente pensjonsrettigheter i offentlig sektor. Videre viser departementet til at pensjonsordningen selv, ved styret, ønsker en omlegging til et nettopensjonssystem for barnepensjonene.

En generell aldersgrense på 20 år for rett til barnepensjon innebærer en utvidelse i forhold til dagens regler hvor det kreves en særskilt begrunnet søknad for å få pensjon utover fylte 18 år. Muligheten til å få barnepensjon fram til fylte 21 år dersom en er under utdanning, faller derimot bort.

Gjeldende beløpsmessige begrensninger på 60 prosent (en forelder er død) eller 100 prosent (begge foreldrene er døde) av alderspensjonen foreslås ikke videreført. Dette vil kunne innebære at samlet barnepensjon kan overstige de nevnte begrensningene, men bare for et svært begrenset antall tilfeller. Etterlater avdøde seg flere kull, skjer dette også i dag (§ 24 andre ledd).

Departementet foreslår at barnepensjonene i pensjonsordningen for sykepleiere blir lagt om til nettopensjoner med en fast sats på 15 prosent for hvert barn av det pensjonsgrunnlaget som det avdøde medlemmet hadde. Det foreslås at pensjonene gis med lik sats til alle barn og fram til barnet fyller 20 år.

Det vises lovforslaget, lov om pensjonsordning for sykepleiere §§ 23 og 24.

3.5 Ikrafttredelse. Overgangsbestemmelser. Økonomiske og administrative konsekvenser

Departementet foreslår at endringene trer i kraft fra den tiden Kongen bestemmer, og at de skal gjelde bare for barnepensjoner som innvilges etter at endringene er trådt i kraft. Det vil si at barnepensjoner utmålt etter bruttoprinsippet vil løpe i en god del år framover. I Ot.prp. nr. 94 for 1998-99 er det lagt opp til at ikrafttredelsestidspunktet vil kunne bli fra 1. juli 2000 for tilsvarende endringer i lov om Statens Pensjonskasse. Departementet tar sikte på at endringene i sykepleierpensjonsloven skal tre i kraft fra samme tidspunkt.

En overgang til netto barnepensjoner vil ikke ha økonomiske konsekvenser utover det som er angitt under omtalen av overgang til netto ektefellepensjon. Administrativt vil en omlegging innebære en betydelig forenkling ved at de nye pensjonene er unntatt fra samordning.

4 Utvidet rett til ektefellepensjon - § 19 tredje ledd

Departementet foreslår å innføre rett til ektefellepensjon også når ekteskapet er inngått etter at medlemmet er fylt 65 år, eller etter at medlemmet har fått rett til uførepensjon.

Disse medlemmene blir da likestilt med de medlemmene som gifter seg før et av disse tidspunktene.

Pensjonsordningen for sykepleiere gir i dag ikke ektefellepensjon etter et medlem som giftet seg etter at han eller hun fylte 65 år. Rett til ektefellepensjon inntreffer heller ikke dersom ekteskap inngås etter at et medlem har fått rett til uførepensjon med en uføregrad på minst 50 prosent (lov om pensjonsordning for sykepleiere § 19 tredje ledd).

Når særlige grunner taler for det, kan pensjonsordningens styre etter bestemmelsen i fjerde ledd likevel innvilge hel eller delvis pensjon. Tilsvarende bestemmelse i lov om Statens Pensjonskasse har blitt praktisert meget strengt. I denne sammenhengen har styret lagt særlig vekt på den gjenlevende ektefellens inntektsforhold.

Departementet følger opp forslaget i Ot.prp. nr. 94 for 1998-99 om at det skal gis rett til ektefellepensjon også når ekteskapet er inngått etter at medlemmet er fylt 65 år, eller etter at medlemmet har fått rett til uførepensjon.

Forslaget innebærer en økonomisk trygghet uavhengig av alderen til medlemmet når vedkommende gifter seg, og av om vedkommende er fullt yrkesaktiv eller pensjonist ved ekteskapsinngåelsen. Departementet anser det videre rimelig å gi en slik rett da medlemmet har bidratt til å finansiere en potensiell ektefellepensjon gjennom sitt medlemsinnskudd.

Etter forslaget i punkt 5 om karenstid for rett til ektefellepensjon vil det ikke ytes slik pensjon hvor ekteskapet inngås i siste leveår, dersom dødsfallet skyldes en sykdom som avdøde led av ved ekteskapsinngåelsen.

Det vises til merknadene til § 19 tredje ledd og lovforslaget.

Departementet foreslår at endringen trer i kraft fra den tid Kongen bestemmer, og at den skal gjelde for dødsfall som finner sted etter at endringen er trådt i kraft.

Endringen vil ikke få økonomiske eller administrative konsekvenser av betydning.

5 Karenstid for rett til ektefellepensjon - § 19 tredje ledd

Departementet foreslår at rett til ektefellepensjon ikke skal inntre dersom medlemmet dør innen ett år etter ansettelse med rett til medlemskap i pensjonsordningen, eller etter at ekteskapet ble inngått. Dette gjelder bare dødsfall som skyldes sykdom som medlemmet led av ved ansettelsen eller ekteskapsinngåelsen, og som en av ektefellene må antas å ha kjent til.

Fram til lovendring 16. juni 1995 hadde sykepleierordningen en karenregel for rett til ektefellepensjon på to år etter inngåelse av ekteskap, i tillegg til bestemmelsen om at man ikke har rett til ektefellepensjon når man gifter seg etter fylte 65 år, eller har fått en uføregrad på minst 50 prosent. Da bestemmelsene om ektefellepensjon i lov om pensjonsordning for sykepleiere ble tilpasset de tilsvarende bestemmelser i Felles kommunal pensjonsordning, ble karenregelen opphevet.

Den tilsvarende regelen i Felles kommunal pensjonsordning ble opphevet, fordi det etter vedtakelsen av lov 16. juni 1989 nr. 69 om forsikringsavtaler ikke lenger var tillatt med slike begrensingsregler. Ved endringslov 24. januar 1997 ble det igjen tillatt for forsikringsselskapene å avtale ansvarsfrihet i inntil «ett år fra det tidspunkt selskapets ansvar begynte å løpe» (forsikringsavtaleloven § 19-10).

Regelen foreslås som en forlengelse av forslaget om innføring av rett til ektefellepensjon etter et medlem som gifter seg etter 65 år, eller etter at vedkommende er blitt uførepensjonist (punkt 4). Regelen vil imidlertid gjelde generelt. Tilsvarende karenregel finnes i lov om Statens Pensjonskasse § 33 bokstav a.

Bestemmelsen i § 19 fjerde ledd innebærer at styret kan tilstå pensjon når særlige grunner taler for det, selv om medlemmet dør innen ett år etter ansettelse med rett til medlemskap i pensjonsordningen, eller etter at ekteskapet ble inngått.

Det vises til lovforslaget, lov om pensjonsordning for sykepleiere § 19 tredje ledd.

Departementet foreslår at endringen trer i kraft fra den tid Kongen bestemmer, og at den skal gjelde for dødsfall som finner sted etter at endringen er trådt i kraft.

Endringen vil ikke ha økonomiske konsekvenser av betydning. Det antas at endringen kan innebære noe mindrearbeid for pensjonsordningen, fordi antall søknader etter unntaksregelen i fjerde ledd vil bli færre.

6 Forenklet inndriving av forfalte krav - § 28

Departementet foreslår at forfalt premieinnbetaling skal være tvangsgrunnlag for utlegg.

Styret i Pensjonsordningen for sykepleiere har lagt til grunn at pensjonsordningen har et ansvar for å følge opp at innmelding foretas i de tilfellene det er lovbestemt. Som et ledd i dette arbeidet, vil Kommunal Landspensjonskasse prøve å kartlegge hvilke arbeidsgivere som ikke har oppfylt sine forpliktelser, og fremme krav om innbetaling overfor dem. I den forbindelse anser styret det som en stor fordel om kravet kan inndrives så raskt som mulig, og at foreldelsen av kravet avbrytes tidlig.

Dersom et krav skal inndrives rettslig, må man ha et tvangsgrunnlag (lov 16. juni 1992 nr. 86 om tvangsfullbyrdelse og midlertidig sikring § 4-1). Pensjonsordningen må etter gjeldende rett først gå til rettslige skritt for å få dom eller kjennelse for kravet før begjæring om utlegg kan sendes namsmannen. Foreldelse av et krav avbrytes først når pensjonsordningen tar rettslige skritt, med mindre arbeidsgiver erkjenner kravet (lov 18. mai 1979 nr. 18 om foreldelse av fordringer §§ 14 og 15).

Dersom pensjonsordningen får et lovbestemt tvangsgrunnlag, ville et krav mot arbeidsgiver om innbetaling av premie kunne tvangsinnføres uten at kravet først er fastslått i dom. Etter tvangsfullbyrdelsesloven § 7-2 bokstav e er tvangsgrunnlag for utlegg krav «som etter særlig lovbestemmelse er tvangsgrunnlag for utlegg».

Departementet legger til grunn at det vil være en vesentlig forenkling dersom krav mot arbeidsgiver om innbetaling av tilskott og krav om forfalt innskott fra arbeidstaker kan inndrives uten at kravet først er fastslått i dom. For øvrig har lov om Statens Pensjonskasse tilsvarende regler i §§ 17 og 18.

Det blir vist til lovforslaget, lov om pensjonsordning for sykepleiere § 28 tredje ledd.

Departementet foreslår at endringen trer i kraft straks. Endringen har ikke økonomiske konsekvenser, men vil innebære en administrativ forenkling.

7 Innmeldingsregler for pensjonerte sykepleiere og reduksjon av alderspensjon - §§ 3 og 11

Departementet foreslår like innmeldingsregler i sykepleierpensjonsordningen for alders- og uførepensjonister som fortsetter i arbeid etter uttak av pensjon, uavhengig av om vedkommende er i fast stilling eller arbeider på timebasis. Videre foreslås korresponderende tilpasninger i reduksjonsreglene for løpende alderspensjon.

Etter sykepleierpensjonsloven § 3 første ledd bokstav b er det gjort unntak fra medlemskap i ordningen for sykepleiere som har en arbeidstid på mindre enn 14 timer i uken. Denne begrensningen gjelder likevel ikke for sykepleiere som fortsetter eller gjeninntre i arbeid i minst 10 prosent stilling, samtidig som vedkommende mottar alders- eller uførepensjon fra pensjonsordningen.

Etter Hovedtariffavtalen for kommunal sektor skal det ved vurderingen av 14 timers kravet tas hensyn til samlet arbeid over en periode på tre måneder. Dersom antall timer i denne perioden overstiger 168 timer, det vil si en gjennomsnittlig arbeidstid på 14 timer per uke, skal vedkommende etterinnmeldes i ordningen. Videre skal eventuell løpende pensjon reduseres med tilbakevirkning. De aller fleste medlemmene av pensjonsordningen for sykepleiere arbeider i dag i kommunal sektor. Styret i Pensjonsordningen for sykepleiere har blant annet av denne grunn vedtatt å praktisere tilsvarende innmeldingsregler i sykepleierordningen.

Innmeldingsreglene innebærer ulik behandling av pensjonerte sykepleiere i fast redusert stilling og sykepleiere som blir tilkalt på timebasis etter behov. Sykepleiere med avtale om fast stilling på minst 10 prosent, er pliktige medlemmer av pensjonsordningen. Sykepleiere som arbeider på timebasis, blir derimot ikke medlemmer av ordningen før de har arbeidet 168 timer i løpet av et kvartal, noe som tilsvarer en samlet stillingsandel på i overkant av 35 prosent. Denne forskjellen kan føre til at arbeidsgivere foretrekker at pensjonerte sykepleiere tilkalles etter behov og arbeider på timebasis, slik at det ikke blir nødvendig å måtte innbetale premie til pensjonsordningen. Pensjonerte sykepleiere på sin side kan være tjent med fortsatt medlemskap i pensjonsordningen for å kunne opparbeide ytterligere pensjonsrettigheter.

På denne bakgrunn foreslår departementet å oppheve 10 prosent grensen, slik at det blir like regler for medlemskap i pensjonsordningen for alders- og uførepensjonister uavhengig av om de arbeider i fast stilling eller arbeider på timebasis. Forslaget innebærer videre at 14 timers kravet, som i dag gjelder fullt ut for personer som ikke har nådd pensjonsalderen eller har tatt ut pensjon, også skal omfatte delvis yrkesaktive sykepleiere som samtidig mottar pensjon. Det vil si at pensjonsordningen får like innmeldingsregler for alle sykepleiere, uavhengig av pensjonsstatus eller arbeidsavtale.

Etter sykepleierpensjonsloven § 11 tredje ledd skal løpende alderspensjon reduseres eller falle helt bort dersom pensjonisten på ny tar en innskuddspliktig stilling på minst 10 prosent. For pensjonerte sykepleiere som ikke har avtale om fast stilling, men som arbeider på timebasis, reduseres pensjonen først når 14 timers kravet er oppfylt. Departementet finner det uheldig med ulike regler for når pensjonen skal reduseres på grunn av arbeidsinntekt, så

lenge forskjellen er knyttet til om vedkommende har avtale om fast stilling eller arbeider på timebasis. *Det foreslås derfor å oppheve vilkåret om minst 10 prosent stilling for sykepleiere som har avtale om fast stilling.* Dette innebærer at 14 timers kravet gjøres gjeldende for når en løpende pensjon skal falle bort eller reduseres. Videre vil dette harmonere med forslaget til justerte innmel-
dingsregler.

Etter sykepleierpensjonsloven § 11 femte ledd skal eventuell stans av eller justeringer i løpende pensjon foretas måneden etter at vedkommende pensjo-
nist har begynt i en stilling som medfører medlemskap i pensjonsordningen. Denne bestemmelsen harmonerer ikke med gjeldende praksis om at syke-
pleier som har arbeidet i 168 timer eller mer i løpet av siste kvartal skal etter-
innmeldes i pensjonsordningen, og at eventuell reduksjon i pensjonen kan
skje med tilbakevirkning. *Departementet foreslår derfor at bestemmelsen opp-
heves.*

Det vises til lovforslaget, lov om pensjonsordning for sykepleiere §§ 3 og
11.

Departementet foreslår at endringene trer i kraft straks. Endringene vil ikke
ha administrative eller økonomiske konsekvenser av betydning.

8 Aldersgrenser ved overgang til ny stilling - § 7

Departementet foreslår at sykepleier som i løpet av de siste ti årene har gått over fra en stilling med aldersgrense 65 år til en stilling med 70 års aldersgrense, skal beholde retten til alderspensjon fra fylte 65 år. Det forutsettes i så fall at sykepleieren har hatt stilling med den lavere aldersgrensen i minst 15 år.

Alderspensjon fra pensjonsordningen for sykepleiere ytes når et medlem fratrer sin stilling ved eller etter den aldersgrensen som gjelder for stillingen (lov om pensjonsordning for sykepleiere § 7 første ledd). Etter § 6 første ledd første punktum er det to aldersgrenser i pensjonsordningen:

«Aldersgrensen er 70 år for overordnede sykepleiere, sykepleiere i administrative stillinger og undervisningsstillinger, og 65 år for underordnede sykepleiere.»

Bakgrunnen for forslaget om å beholde 65 års aldersgrense i inntil ti år etter overgang til stilling med 70 års aldersgrense, er å harmonisere reglene med andre offentlige tjenstepensjonsordninger. Felles kommunal pensjonsordning, Legeordningen, Statens Pensjonskasse og Kredittilsynets standardvedtekter har i dag slik adgang til å ta ut alderspensjon etter skifte av stilling.

Disse ordningene krever imidlertid også at den lavere aldersgrensen er begrunnet med at tjenesten medfører uvanlig fysisk eller psykisk belastning på arbeidstakerne, slik at de normalt ikke makter å skjytte arbeidet forsvarlig til fylte 70 år.

Departementet foreslår videre at ved overgang fra stilling med aldersgrense 70 år til stilling med aldersgrense 65 år, skal den nye aldersgrensen først legges til grunn etter ett års tjeneste i stillingen.

I dag praktiseres det en fire måneders grense i pensjonsordningen for sykepleiere for å få rett til å gå av med pensjon etter en aldersgrense på 65 år ved overgang fra en stilling med aldersgrense 70 år. Forslaget er i samsvar med vedtektene for Felles kommunal pensjonsordning og endringen er godkjent av tariffpartene i kommunal sektor.

Det vises til lovforslaget, lov om pensjonsordning for sykepleiere § 7 fjerde og femte ledd.

Departementet foreslår at endringene trer i kraft straks.

Endringene vil ikke få økonomiske eller administrative konsekvenser av betydning.

9 Lovtekniske justeringer og presiseringer i lov om pensjonsordning for sykepleiere

9.1 Omfangsbestemmelsene - § 1

Departementet foreslår en lovteknisk presisering av omfangsbestemmelsene i lov om pensjonsordning for sykepleiere.

Etter dagens bestemmelser i lov om pensjonsordning for sykepleiere § 1 skal offentlig godkjente sykepleiere tilsatt i stilling ved kommunale, fylkeskommunale eller private helseinstitusjoner som går inn under lov 28. april 1961 nr. 2 om psykisk helsevern og lov 19. juni 1969 nr. 57 om sykehus mv., eller som er tilsatt i kommunal eller privat stilling knyttet til helsetjeneste i henhold til lov 19. november 1982 nr. 66 om helsetjenesten i kommunene, være medlemmer av pensjonsordningen for sykepleiere.

Etter sykepleierpensjonsloven § 1 andre ledd kan styret bestemme at også andre offentlig godkjente sykepleiere som er i annen sykepleietjeneste, skal være medlemmer i pensjonsordningen.

Lov 2. juli 1999 nr. 61 om spesialisthelsetjenesten m m (se Ot.prp. nr. 10 for 1998-99) skal erstatte lov om sykehus mv. og de organisatoriske bestemmelsene i lov om psykisk helsevern. Disse lovene inneholder ingen bestemmelse om stedlig virkeområde. Ny lov om spesialisthelsetjenesten m m tilsier en omformulering av omfangsbestemmelsene i sykepleierpensjonsloven.

I tillegg til å angi hovedreglene foreslås det å liste opp de viktigste institusjonene som skal omfattes av pensjonsordningen for sykepleiere. Lovteknikken gjør det lettere for den enkelte arbeidsgiver eller sykepleier å se om vedkommende er omfattet av det pliktige medlemsskapet, siden de ikke alltid vet hvilke institusjoner som omfattes av lov om spesialisthelsetjenesten og lov om helsetjenesten i kommunene. Listene er dermed ikke uttømmende, slik at ytterligere institusjoner kan være pliktige medlemmer av ordningen dersom de faller inn under en av de to nevnte lovene.

Departementet presiserer at lovendringen verken tar sikte på en utvidelse eller innstramming av personkretsen i ordningen.

Det vises til lovforslaget, lov om pensjonsordning for sykepleiere § 1.

Departementet foreslår at lovendringen trer i kraft fra det tidspunkt lov 2. juli 1999 nr. 61 om spesialisthelsetjenesten m m trer i kraft. Det tas sikte på at denne loven trer i kraft fra 1. januar 2001.

Endringen vil ikke ha økonomiske eller administrative konsekvenser.

9.2 Opplysningsplikt - § 36

Departementet foreslår å presisere at den som krever pensjon, plikter å gi nødvendige opplysninger for at pensjonsordningen skal kunne ta stilling til kravet.

Lov om pensjonsordning for sykepleiere har ikke eksplisitte regler om opplysningsplikt til pensjonsordningen i forbindelse med framsetting av pen-

sjonskrav. I dag framgår sykepleieres opplysningsplikt av lov om samordning av pensjons- og trygdeytelser og bare indirekte av lov om pensjonsordning for sykepleiere § 36 fjerde ledd andre punktum.

For å kunne ta stilling til om en person har rett til pensjon og utbetale riktig pensjon, er Kommunal Landspensjonskasse avhengig av riktige opplysninger fra pensjonisten selv. Hjemmelen til å kreve dette bør derfor etter departementets vurdering gå helt klart fram av loven. Tilsvarende bestemmelser finnes i vedtektene for Felles kommunal pensjonsordning, lov om Statens Pensjonskasse § 45 og folketrygdloven § 21-3 første punktum og § 21-6 andre ledd.

Det vises til lovforslaget, lov om pensjonsordning for sykepleiere § 36 andre ledd.

Departementet foreslår at lovendringen trer i kraft straks. Endringen vil ikke ha økonomiske eller administrative konsekvenser av betydning.

9.3 Anke til Trygderetten - ny § 34

Departementet foreslår å ta inn en henvisning til lov 16. desember 1966 nr. 9 om anke til Trygderetten i lov om pensjonsordning for sykepleiere.

De tidligere bestemmelsene om anke ble tatt ut av lov om pensjonsordning for sykepleiere da Trygderetten ble opprettet. Av informasjonshensyn foreslås det nå å presisere at vedtak om ytelse fra Pensjonsordningen for sykepleiere kan ankes inn for Trygderetten.

Det blir vist til lovforslaget, lov om pensjonsordning for sykepleiere ny § 34.

Departementet foreslår at lovendringen trer i kraft straks. Endringen vil ikke ha økonomiske eller administrative konsekvenser av betydning.

9.4 Samordning med andre pensjons- og trygdeytelser - ny § 35

Departementet foreslår å presisere i lov om pensjonsordning for sykepleiere at lovens ytelse skal samordnes med andre pensjons- og trygdeytelser.

Det går ikke fram av lov om pensjonsordning for sykepleiere at den omfattes av lov 6. juli 1957 nr. 26 om samordning av pensjons- og trygdeytelser. Dette følger imidlertid av samordningsloven § 1.

Departementet mener at det av informasjonsmessige grunner bør presiseres i lov om pensjonsordning for sykepleiere at ytelsene er samordningspliktige. I Ot.prp. nr. 94 for 1998-99 foreslår Arbeids- og administrasjonsdepartementet en tilsvarende bestemmelse i lov om Statens Pensjonskasse § 4. Begrunnelsen er også der informasjonshensyn.

Det vises til lovforslaget, lov om pensjonsordning for sykepleiere ny § 35.

Departementet foreslår at endringen trer i kraft straks. Endringen vil verken ha økonomiske eller administrative konsekvenser.

9.5 Forskriftshjemmel for fastsetting av ektefelle- og barnepensjon - § 22 og ny § 25

Departementet foreslår å lovfeste at det kan gis nærmere forskrifter om fastsetting av ektefellepensjon og barnepensjon.

For fastsetting av ektefellepensjon fra pensjonsordningen for sykepleiere henvises det i dag til de forskrifter som er gitt om dette i medhold av lov om Statens Pensjonskasse (lov om pensjonsordning for sykepleiere § 22). Det er i dag ingen hjemmel for å gi forskrifter om barnepensjon i lov om pensjonsordning for sykepleiere.

Som omtalt i Ot.prp. nr. 94 for 1998-99, er det lagt opp til å regulere følgende forhold i forskrift:

- Deling av pensjon mellom flere pensjonsberettigede ektefeller etter ekteskapslovens bestemmelser, der det foreligger rett til ektefellepensjon både etter brutto- og nettopensjonssystemet.
- Beregning av maksimal ektefellepensjon der en tidligere innvilget pensjon er stanset på grunn av gjengifte, og vedkommende får rett til ektefellepensjon etter den nye ektefellen samtidig som den gamle pensjonen tar til å løpe igjen.
- Beregning av enkepensjon etter en arbeidstaker med medlemskap i flere offentlige tjenstepensjonsordninger, der arbeidstakeren er blitt medlem av en ordning før 1. oktober 1976, og av andre etter denne datoen.
- Beregning av familiegaranti der ektefellepensjonen beregnes etter bruttopensjonssystemet og barnepensjonen beregnes etter nettopensjonssystemet.

Det vises til lovforslaget, lov om pensjonsordning for sykepleiere § 22 og ny § 25.

Departementet foreslår at endringene trer i kraft fra den tid Kongen bestemmer.

Endringene vil ikke ha økonomiske eller administrative konsekvenser.

9.6 Reduksjonsreglene for brutto ektefellepensjon - § 20

Departementet foreslår at det presiseres at i tilfeller hvor en ektefellepensjon både skal reduseres på grunn av egen inntekt og egen uføre- eller alderspensjon, skal pensjonen først reduseres for egen uføre- eller alderspensjon.

Det foreslås også at samlet ektefellepensjon maksimalt kan svare til 60 prosent av summen av vedkommendes egen pensjon og avdødes alderspensjon.

I følge ny § 19 b i lovforslaget skal gjenlevende ektefelle født før 1. juli 1950, der avdøde ble medlem i pensjonsordningen første gang før 1. juli 2000, fortsatt få ektefellepensjon etter bruttoprinsippet. Det samme gjelder for enke etter mannlig arbeidstaker med medlemskap i pensjonsordningen fra før 1. oktober 1976.

Lov om pensjonsordning for sykepleiere § 20 regulerer reduksjonsregler for brutto ektefellepensjon. Det foreslås en henvisning til § 19 b i første ledd første punktum.

Ektefellepensjonen skal reduseres dersom den gjenlevende ektefellen forventes å få egen ervervsinntekt som overstiger halvparten av grunnbeløpet i folketrygden (§ 20 første ledd bokstav a). Ektefellepensjonen skal også reduseres for de som har egen uføre- eller alderspensjon fra pensjonsordningen for sykepleiere eller annen tjenstepensjonsordning (§ 20 første ledd bokstav b).

Noen ektefellepensjonister får ektefellepensjonen redusert både på grunn av egen inntekt og fordi de har egen uføre- eller alderspensjon. Dette gjelder

for eksempel enker med 50 prosent uførepensjon som samtidig fortsetter i 50 prosent stilling. For disse er det nødvendig å avklare om begge reduksjonsreglene skal anvendes og i tilfelle i hvilken rekkefølge. For Statens Pensjonskasses vedkommende ble dette avklart ved forskrift av 6. mai 1998. I Ot.prp. nr. 94 (1998-99) foreslås det tatt inn i loven at det i slike tilfeller først skal reduseres for egenpensjonen og deretter for inntekt.

I Felles kommunal pensjonsordning er bokstav a og bokstav b byttet rekkefølge, og presisert i samsvar med forskrift gitt til den tilsvarende bestemmelsen i Statens Pensjonskasse. I lov om Statens Pensjonskasse er det foreslått en tilsvarende endring. *Departementet foreslår på denne bakgrunn at bokstav a og bokstav b bytter rekkefølge.*

Gjenlevende ektefelle som samtidig har rett til uføre- eller alderspensjon, kan etter gjeldende regel ikke få utbetalt fra pensjonsordningen for sykepleiere et større beløp enn at den samlede pensjon svarer til 60 prosent av summen av vedkommendes egen pensjon og den pensjon avdøde var berettiget til som uførepensjonist etter full uførhet, eller som alderspensjonist.

Ved anvendelse av 60-prosentregelen i bokstav b, tar Kommunal Landspensjonskasse (KLP) utgangspunkt i avdødes beregnede alderspensjon uavhengig av om avdøde hadde uførepensjon før dødsfallet.

Hvis avdøde var uførepensjonist umiddelbart før dødsfallet, beregner Statens Pensjonskasse ektefellepensjonen ut fra full uførepensjon isteden for avdødes fremtidige alderspensjon. I Statens Pensjonskasse beregnes uførepensjon på grunnlag av eventuell deltid på uføretidspunktet uavhengig av om dette er lavere eller høyere enn gjennomsnittlig deltid. Dette fremgår av lov om Statens Pensjonskasse § 28 første ledd andre punktum og henvisningen til denne bestemmelsen i § 32 andre ledd tredje punktum.

Ektefellepensjonen fra KLPs pensjonsordninger beregnes ut fra en beregnet framtidig alderspensjon, det vil si ut fra gjennomsnittlig deltid og eventuelt medlemstid fram til aldersgrensen. I KLP beregnes uførepensjonen ut fra det høyeste av gjennomsnittlig deltid og deltid på uføretidspunktet. I sykepleierordningen følger dette i dag av § 19 femte ledd (ektefellepensjon) og § 15 første ledd (uførepensjon). Framtidig medlemstid regnes derimot ut fra deltiden på uføretidspunktet både i Statens Pensjonskasse og KLP.

KLP har også tidligere tatt utgangspunkt i en beregnet alderspensjon når ektefellepensjonen skulle reduseres på grunn av egen tjenestepensjon. Å fastsette maksimum på grunnlag av avdødes uførepensjon ville, på grunn av ovennevnte forskjeller, ført til et helt annet resultat i KLP enn i Statens Pensjonskasse. Fram til 1982 ble også uførepensjon fra Statens Pensjonskasse beregnet ut fra gjennomsnittlig deltid, så det var opprinnelig ingen forskjell i etterlattepensjonen om vedkommende var uførepensjonist først eller ikke.

Endringen innebærer at samlet pensjon maksimalt kan svare til 60 prosent av summen av vedkommendes egen pensjon og avdødes alderspensjon. Hensikten med presiseringen er at reglene blir i samsvar med Felles kommunal pensjonsordning, som også administreres av KLP.

Det vises til lovforslaget, lov om pensjonsordning for sykepleiere § 20.

Departementet foreslår at endringen trer i kraft fra den tid Kongen bestemmer.

Endringen innebærer en avklaring i samsvar med dagens praksis og innebærer derfor ingen økonomiske eller administrative konsekvenser.

10 Administrative justeringer i rammeloven for avtalefestet pensjon (AFP)

10.1 Innledning. Bakgrunn

Departementet foreslår enkelte presiseringer i lov 23. desember 1988 nr. 110 om statstilskott til ordninger for avtalefestet pensjon (rammeloven for AFP).

Ved lov 22. desember 1999 nr. 107 er det vedtatt nye regler for kombinasjon av pensjon og arbeidsinntekt i ordningen med avtalefestet pensjon (AFP). Reglene går i hovedsak ut på at pensjonen skal stå i forhold til hvor stor del av tidligere inntekt som opprettholdes etter pensjonering. Dersom den nye inntekten f.eks. utgjør 80 prosent av tidligere inntekt, så skal pensjonen utgjøre 20 prosent av full pensjon. Se Ot.prp. nr. 60 (1998-99), jf. Innst. O. nr. 35 (1999-2000). De nye reglene skal tre i kraft 1. august 2000.

De nye reglene innebærer at det i en del tilfeller skal foretas et etteroppgjør (tilbakebetaling eller etterbetaling av pensjon). Dette er aktuelt i de tilfeller der pensjonisten har fått for mye eller for lite utbetalt pensjon. Hjemmel for et slikt etteroppgjør er gitt i rammeloven for AFP § 2 første ledd bokstav d som lyder:

«Dersom pensjonisten har arbeidsinntekt, må ordningen inneholde bestemmelser om at pensjonen, inkludert eventuelle vedtektsfestede tillegg, skal reduseres med den samme prosent som arbeidsinntekten utgjør av tidligere inntekt. Dersom pensjonisten har fått utbetalt for mye eller for lite pensjon, skal det foretas et etteroppgjør, enten som etterbetaling eller tilbakebetaling.»

10.2 Hjemmel for at Rikstrygdeverket kan gi inntektsopplysninger til andre administrative organer i forbindelse med etteroppgjøret

For å kunne gjennomføre et etteroppgjør som forutsatt, må de som administrerer AFP-ordningene ha opplysninger om hva pensjonisten faktisk har hatt i inntekt det enkelte år etter pensjonering.

Rikstrygdeverket mottar i dag opplysninger om pensjonsgivende inntekt fra ligningsmyndighetene, noe som blant annet benyttes for å beregne flere av folketrygdens ytelser. I de tilfeller der det er andre enn Rikstrygdeverket som skal foreta det nevnte etteroppgjøret, vil også disse ha behov for å få opplysninger om faktisk pensjonsgivende inntekt. Slike opplysninger gis ikke i dag.

Departementet foreslår å ta inn en hjemmel for at Rikstrygdeverket kan gi andre organer som administrerer en AFP-ordning nødvendige inntektsopplysninger i forbindelse med etteroppgjøret.

Det vises til lovforslaget, rammeloven for AFP § 2 første ledd bokstav d nytt andre ledd.

10.3 Presisering av reglene om tilbakekreving av for mye utbetalt pensjon

I rammeloven for AFP § 2 tredje ledd vises det i dag til at folketrygdloven §§ 22-15 og 22-16 om feilutbetaling skal gjelde tilsvarende for avtalefestet pensjon.

Med den nye ordningen for kombinasjon av avtalefestet pensjon og arbeidsinntekt, er det lagt opp til at for mye utbetalt pensjon skal kreves tilbake. Departementet er gitt hjemmel for å fastsette nærmere forskrifter, blant annet om slik tilbakekreving, se rammeloven § 7.

Med en slik forskriftsregulering, kan rammelovens henvisning til folketrygdloven § 22-16 bli noe misvisende. *Departementet foreslår derfor å fjerne denne henvisningen.*

Det vises til lovforslaget, rammeloven for AFP § 2 tredje ledd.

10.4 Ikrafttredelse. Økonomiske og administrative konsekvenser

Departementet foreslår at endringene skal gjelde fra 1. august 2000. Endringene vil ikke ha vesentlige økonomiske eller administrative konsekvenser.

11 Merknader til de enkelte paragrafene i lovforslaget

11.1 Endringer i lov 22. juni 1962 nr. 12 om pensjonsordning for sykepleiere

Til § 1

Paragrafen angir pensjonsordningens omfang. Bestemmelsen er omskrevet på grunn av ny lov om spesialisthelsetjenesten, og innebærer ingen endringer med hensyn til hvem som skal omfattes av pensjonsordningen.

Første ledd første punktum angir at pensjonsordningen omfatter sykepleiere ansatt i virksomhet omfattet av lov om spesialisthelsetjenesten m. m. I *andre punktum bokstav a til n* listes imidlertid opp de viktigste institusjonene hvor ansatte sykepleiere skal omfattes av pensjonsordningen. Opplistingen er ikke uttømmende. Det avgjørende er om vedkommende virksomhet er omfattet av spesialisthelsetjenesten.

Andre ledd angir at sykepleiere ansatt i stilling knyttet til helsetjeneste i henhold til lov om helsetjenesten i kommunene, er omfattet av pensjonsordningen. *Andre punktum bokstav a til d* angir de viktigste grupper av ansatte som omfattes av pensjonsordningen. Listen er heller ikke her ment å være uttømmende.

Gjeldende andre ledd blir *nytt tredje ledd* der tilføyes en henvisning til nytt andre ledd. Det vises til punkt 9.1.

Til § 3

Bestemmelsen regulerer hvilke sykepleiere som er unntatt fra medlemsskap i pensjonsordningen.

Første ledd bokstav b andre punktum om minstekravet på 10 prosent stilling for at uføre- og alderspensjonister skal innmeldes i sykepleierpensjonsordningen, er tatt ut av lovteksten. Det vises til punkt 7.

I *andre ledd* tilføyes en henvisning til § 1 andre ledd. Det vises til punkt 9.1.

Til § 7

Paragrafen omhandler alderspensjon fra pensjonsordningen for sykepleiere.

I *fjerde ledd* reguleres retten til alderspensjon ved overgang fra stilling med aldersgrense 65 år til stilling med aldersgrense 70 år.

I *femte ledd* reguleres retten til alderspensjon ved overgang fra stilling med aldersgrense 70 år til stilling med aldersgrense 65 år.

Nåværende fjerde og femte ledd blir nye sjette og sjuende ledd. Det vises til punkt 8.

Til § 11

Tredje ledd endres slik at det ikke lenger gjelder to ulike grenser for når en løpende alderspensjon skal reduseres eller falle bort på grunn av innskudds- pliktig stilling.

Femte ledd oppheves, fordi bestemmelsen ikke harmonerer med innmel- dings- og reduksjonsreglene. Det vises til punkt 7.

Til § 12

Paragrafen omhandler uførepensjon fra pensjonsordningen for sykepleiere. Ved lov 16. juni 1995 nr. 32 ble kapitlet om uførepensjon vesentlig omredigert. I den forbindelse falt bestemmelsene om oppsatt uførepensjon bort ved en inkurie. I praksis har pensjonssøknader imidlertid blitt behandlet som om bestemmelsen ikke var falt ut. Det tas derfor inn et *nytt fjerde ledd* som regu- lerer retten til oppsatt uførepensjon.

Til § 19

Gjeldende *tredje ledd* angir at det ikke foreligger rett til ektefellepensjon når ekteskapet er inngått etter at medlemmet er fylt 65 år, eller etter at det har fått rett til minst halv uførepensjon. Denne bestemmelsen er opphevet i lovforsla- get, og erstattet med en bestemmelse om begrensning av rett til ektefellepen- sjon når medlemmet dør innen ett år etter innmelding i pensjonsordningen eller etter at ekteskapet ble inngått.

På grunn av at ektefellepensjonen går over fra en netto- til en bruttopen- sjon, oppheves gjeldende *femte ledd*. Innholdet i bestemmelsen er innarbeidet i § 19 b. Se merknadene til § 19 b.

Nåværende sjetten ledd blir nytt femte ledd. Det vises til punkt 4 og 5.

Til ny § 19 a

Paragrafen regulerer det nye nettosystemet for ektefellepensjoner fra pen- sjonsordningen for sykepleiere.

Første ledd første punktum bestemmer at full årlig ektefellepensjon skal utgjøre ni prosent av pensjonsgrunnlaget. *Andre punktum* presiserer at med pensjonsgrunnlag menes pensjonsgrunnlag fastsatt etter reglene i § 8. Det blir vist til overgangsreglene i § 19 b i *tredje punktum*. *Fjerde punktum* omhandler oppsatt ektefellepensjon. Reglene om rett til oppsatt ektefellepensjon er ved en inkurie tatt ut av gjeldende lov, så bestemmelsen er følgelig en lovfesting av gjeldende rett.

Andre ledd første til tredje punktum bestemmer at full ektefellepensjon ytes når den avdødes tjenestetid er minst 30 år, og ved mindre tjenestetid ytes redusert ektefellepensjon. Av *fjerde punktum* følger at ved beregning av opp- satt ektefellepensjon gjelder reglene om oppsatt alderspensjon tilsvarende.

Tredje ledd første og andre punktum regulerer fastsetting av tjenestetid hvor avdøde mottok avtalefestet pensjon eller alderspensjon, eller hadde rett til en oppsatt pensjon. *Tredje punktum* regulerer fastsetting av tjenestetid i øvrige tilfeller.

Det vises til punkt 2.

Til ny § 19 b

Paragrafen regulerer ektefellepensjon utmålt som bruttopensjon. Fordi det vil bli utbetalt bruttopensjoner i mange år framover, finner departementet det derfor hensiktsmessig fortsatt å regulere denne type pensjoner i loven.

Første ledd regulerer når ektefellepensjoner skal utmåles som bruttopensjoner.

Andre ledd første punktum tilsvarende gjeldende § 19 femte ledd med visse språklige endringer i samsvar med forslaget i Ot.prp. nr. 94 for 1998-99. Full årlig brutto ektefellepensjon skal utgjøre 39,6 prosent av det pensjonsgrunnlaget som det avdøde medlemmet hadde (bruttopensjon før samordning). Etter gjeldende regler er ektefellepensjonen 60 prosent av avdødes alderspensjon, som er 66 prosent av avdødes pensjonsgrunnlag ($0,60 \times 0,66 = 0,396$). Departementet finner det mer hensiktsmessig å angi pensjonsprosenten direkte i forhold til avdødes pensjonsgrunnlag, blant annet siden dette er foreslått for nettopensjonene.

Andre ledd andre punktum viser til de bestemmelsene om nettopensjoner i § 19 a som også skal gjelde for bruttopensjoner.

I *tredje ledd* vises det til lovens reduksjonsregler for bruttopensjon i § 20. Det vises til punkt 2.

Til § 20

Paragrafen inneholder reduksjonsregler for de som har rett til bruttopensjon etter reglene i § 19 b.

Første ledd første punktum fastsetter som i dag at brutto enkemannspensjon skal reduseres i henhold til reglene i bokstav a og b. Det er tatt inn en henvisning til bestemmelsene om brutto ektefellepensjon i § 19 b.

Gjeldende første ledd bokstav a og bokstav b har byttet rekkefølge, og er henholdsvis bokstav b og bokstav a.

Første ledd bokstav a i lovforslaget regulerer situasjonen hvor gjenlevende ektefelle samtidig har rett til uføre- eller alderspensjon fra pensjonsordningen for sykepleiere og annen tjenestepensjonsordning. Ved anvendelsen av 60 prosent-regelen, er alternativet om at den pensjon avdøde var berettiget til som uførepensjonist etter full uførhet, tatt ut av lovteksten.

Det er ikke gjort endringer i *første ledd bokstav b*.

Andre ledd nytt og bestemmer at dersom begge reduksjonsbestemmelsene skal anvendes, reduseres pensjonen først etter bokstav a.

Gjeldende andre ledd blir nytt tredje ledd. Det vises til punkt 9.6.

Til § 22

Gjeldende bestemmelse angir at forskrifter gitt i medhold av lov om Statens Pensjonskasse for fastsetting av enke- og enkemannspensjon, skal gjelde tilsvarende for ektefellepensjon fra pensjonsordningen for sykepleiere. Etter forslaget er det i stedet lagt opp til at Sosial- og helsedepartementet kan gi slike forskrifter. Det vises til punkt 9.5.

Til § 23

Bestemmelsen regulerer hvem som har rett til barnepensjon, og hvor lenge denne løper. Forslaget bygger både innholdsmessig og språklig på tilsvarende bestemmelser i forslaget til netto barnepensjon i lov om Statens Pensjonskasse.

Første ledd første punktum fastslår at gjenlevende barn har rett til barnepensjon. *Andre punktum* fastslår, med en mindre språklig justering i forhold til gjeldende regler, at pensjonsordningens styre kan tilstå barnepensjon til stebarn og pleiebarn.

Andre ledd lovfester gjeldende praksis, om at for rett til oppsatt barnepensjon er det et vilkår at det avdøde medlemmet hadde en tjenestetid på minst tre år.

Tredje ledd første punktum angir at netto barnepensjon kan utbetales til barnet fyller 20 år.

Andre og tredje punktum er tatt inn av informasjonshensyn. Disse regulerer aldersgrensene for gjeldende regler for brutto barnepensjon, som vil bli utbetalt i en god del år framover.

Fjerde punktumsvarer til gjeldende tredje ledd andre punktum med noen mindre språklige justeringer.

Det vises til punkt 3.

Til § 24

Paragrafen inneholder bestemmelser om beregningen av barnepensjonen, og er i hovedsak utformet over samme lest som § 19 a i lovforslaget om netto ektefellepensjon. Det vises til merknadene til denne bestemmelsen.

Første ledd angir pensjonsprosenten og det grunnlag pensjonen skal beregnes av.

Andre ledd angir krav til tjenestetid for full barnepensjon og regler for beregning av oppsatt barnepensjon.

Tredje ledd angir den tjenestetiden som skal legges til grunn dersom den avdøde mottok avtalefestet pensjon, alderspensjon eller en tidligere oppsatt alders- eller uførepensjon.

Disse regulerer aldersgrensene for gjeldende regler for brutto barnepensjon, som vil bli utbetalt i en god del år framover.

Fjerde ledd er tatt inn av informasjonshensyn. Regelen fastslår at barnepensjon etter medlem som er død før 1. juli 2000, beregnes etter de regler som gjaldt ved dødsfallet.

Det vises til punkt 3.

Til ny § 25

Paragrafen står i dag ubrukt. Bestemmelsen gir departementet hjemmel til å gi nærmere forskrifter om fastsetting av barnepensjon. Det vises til punkt 9.5.

Til § 28

Paragrafen omhandler innbetaling av premie til pensjonsordningen.

I *tredje ledd* er det tatt inn en regel om at forfalt innskott fra arbeidstaker er tvangsgrunnlag for utlegg. Nåværende tredje ledd blir nytt fjerde ledd, og fastslår at tilsvarende gjelder forfalt tilskott fra arbeidsgiver. Det vises til punkt 6.

Til ny § 34

Paragrafen står i dag ubrukt i kapitlet om anke. Av informasjonshensyn tas det inn en bestemmelse om at vedtak om ytelser fra pensjonsordningen for sykepleiere kan ankes inn for Trygderetten. Det vises til punkt 9.3.

Til ny § 35

Paragrafen står i dag skal ubrukt i kapitlet om anke og blir flyttet til kapittel XI. Forskjellige bestemmelser.

Av informasjonshensyn er det i tatt inn en regel om at ytelsene som gis i medhold av lov om pensjonsordning for sykepleiere samordnes etter bestemmelsene i lov om samordning av pensjons- og trygdeytelser. Det vises til punkt 9.4.

Til § 36

Gjeldende bestemmelse omhandler arbeidsgivers og folketrygdens opplysningsplikt og tilbakebetaling av for mye utbetalt pensjon.

Medlemmets opplysningsplikt følger bare indirekte av fjerde ledd og av samordningsloven. I *andre ledd* bestemmes at den som krever pensjon etter lov om pensjonsordning for sykepleiere, plikter å gi de opplysninger som er nødvendige for at pensjonsordningen skal kunne ta stilling til pensjonskravet, og til enhver tid utbetale riktig pensjon. Endringen er gjort etter mønster av folketrygdloven §§ 21-3 og 21-6.

I *tredje ledd andre punktum* er det gjort en mindre språklig justering. Det vises til punkt 9.2.

11.2 Endringer i lov 23. desember 1988 nr. 110 om statstilskott til ordninger for avtalefestet pensjon

Til § 2 første ledd bokstav d

Bestemmelsen gjelder kombinasjon av avtalefestet pensjon (AFP) og arbeidsinntekt. Departementet foreslår at det i et nytt andre ledd gis hjemmel for at Rikstrygdeverket kan gi inntektsopplysninger til andre organer som administrerer en AFP-ordning, i den utstrekning det er nødvendig for å gjennomføre etteroppjøret. Det vises til punkt 10.2.

Til § 2 tredje ledd

Bestemmelsen viser i dag til at folketrygdloven §§ 22-15 og 22-16 skal gjelde tilsvarende for avtalefestet pensjon (AFP). Henviingen til § 22-16 vil være noe misvisende i forhold til de nye reglene om kombinasjon av AFP og arbeidsinntekt, og foreslås derfor tatt ut av lovteksten. Det vises til punkt 10.3.

Sosial- og helsedepartementet

tilrår:

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et framlagt forslag til proposisjon til Stortinget om lov om endringer i lov 22. juni 1962 nr. 12 om pensjonsordning for sykepleiere m.m.

Vi HARALD, Norges Konge,

stadfester:

Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak til lov om endringer i lov 22. juni 1962 nr. 12 om pensjonsordning for sykepleiere m.m. i samsvar med et framlagt forslag.

Tilråding fra Sosial- og helsedepartementet ligger ved.

Forslag til lov om endringer i lov 22 . juni 1962 nr. 12 om pensjonsordning for sykepleiere m.m.

I

I lov 22. juni 1962 nr. 12 om pensjonsordning for sykepleiere gjøres det følgende endringer:

§ 1 skal lyde:

Offentlig godkjente sykepleiere *ansatt i privat eller fylkeskommunal virksomhet omfattet av lov 2. juli 1999 nr. 61 om spesialisthelsetjenesten m.m. skal være medlemmer i pensjonsordningen for sykepleiere. Herunder omfattes blant annet ansatte ved:*

- a) sykehus*
- b) sykestue*
- c) fødehem*
- d) spesialsykehjem*
- e) sykehotell*
- f) medisinsk laboratorium*
- g) røntgeninstitut*
- h) privat forpleiningssted*
- i) opptreningsinstitusjon*
- j) daginstitusjon*
- k) privatpraktiserende legespesialist*
- l) privatpraktiserende psykolog*
- m) virksomhet som yter ambulansetjeneste*
- n) virksomhet som yter medisinsk nødmeldetjeneste.*

Offentlig godkjente sykepleiere ansatt i stilling knyttet til helsetjeneste i henhold til lov 19. november 1982 nr. 66 om helsetjenesten i kommunene skal være medlemmer i pensjonsordningen for sykepleiere. Herunder omfattes blant annet ansatte ved:

- a) privat sykehjem hvor eier har inngått avtale med kommune om utgiftsgodtgjøring*
- b) privat omsorgsbolig hvor eier har inngått avtale med kommune om utgiftsgodtgjøring*
- c) allmennpraktiserende lege med avtale om driftstilskudd fra kommune*
- d) privatpraktiserende fysioterapeut med avtale om driftstilskudd fra kommune.*

Pensjonsordningens styre kan bestemme at offentlig godkjente sykepleiere som er i annen sykepleietjeneste enn nevnt i første og andreledd, skal være medlemmer av pensjonsordningen.

§ 3 første ledd bokstav b andre punktum oppheves.

§ 3 andre ledd skal lyde:

Departementet kan unnta fra pensjonsordningen sykepleiere som på grunn av stilling som nevnt i § 1 første og andreledd, er omfattet av annen pensjonsordning som det finner likeverdig med pensjonsordningen etter denne lov, eller når det ellers foreligger særlige grunner for det.

§ 7 fjerde og femte ledd skal lyde:

Ved overgang fra stilling med aldersgrense 65 år til stilling med aldersgrense 70 år, skal aldersgrensen på 65 år legges til grunn i inntil ti år dersom vedkommende ville hatt rett til alderspensjon etter den tidligere aldersgrensen. Det er et vilkår at vedkommende har hatt stilling med lavere aldersgrense i minst 15 år.

Ved overgang fra stilling med aldersgrense 70 år til stilling med aldersgrense 65 år, skal den lavere aldersgrensen først legges til grunn etter ett års tjeneste.

Nåværende fjerde og femte ledd blir nye sjette og sjuende ledd.

§ 11 tredje ledd skal lyde:

Løpende alderspensjon reduseres eller faller bort dersom pensjonisten på ny tar innskuddspliktig stilling, se § 3 første ledd bokstav b.

§ 11 femte ledd oppheves.

§ 12 nytt fjerde ledd skal lyde:

Når et medlem er fratrudd etter 1. januar 1967 med rett til oppsatt alderspensjon og senere blir tilstått uførepensjon etter lov om folketrygd, har vedkommende fra samme tidspunkt rett til uførepensjon fra pensjonsordningen svarende til oppsatt alderspensjon beregnet etter bestemmelsene i § 10 andre ledd.

§ 19 tredje ledd skal lyde:

Rett til ektefellepensjon inntreer ikke når medlemmet dør innen ett år etter tilsetning med rett til medlemsskap i pensjonsordningen eller ett år etter at ekteskapet ble inngått. Dette gjelder bare dødsfall som skyldes sykdom medlemmet led av ved tilsetningen eller ekteskapsinngåelsen, og som en av ektefellene må antas å ha kjent til.

§ 19 femte ledd oppheves.

Nåværende sjette ledd blir nytt femte ledd.

Ny § 19 a skal lyde:

Full årlig ektefellepensjon skal utgjøre 9 prosent av det pensjonsgrunnlaget som det avdøde medlemmet hadde (nettopensjon). Med pensjonsgrunnlag menes pensjonsgrunnlag fastsatt etter reglene i § 8. Se likevel overgangsregler i § 19 b. Ektefelle etter sykepleier med rett til oppsatt alderspensjon har rett til oppsatt ektefellepensjon.

Dersom avdødes tjenestetid er 30 år eller mer, ytes det full ektefellepensjon. Er avdødes tjenestetid mindre enn 30 år, ytes det redusert ektefellepensjon. Pensjonen skal da utgjøre så mange tredjedeler av full pensjon som den avdøde hadde

tjenestear. For beregning av oppsatt ektefellepensjon gjelder § 10 andre ledd tilsvarende.

Dersom avdøde mottok avtalefestet pensjon eller alderspensjon, legges samlet faktisk tjenestetid til grunn ved beregning av pensjonen. Det samme gjelder dersom avdøde hadde rett til en oppsatt pensjon. Ellers skal den tjenestetiden avdøde ville ha fått ved å fortsette i stillingen fram til aldersgrensen legges til grunn.

Ny § 19 b skal lyde:

Når gjenlevende ektefelle er født før 1. juli 1950, og avdøde ble medlem i pensjonsordningen første gang før 1. juli 2000, ytes det ektefellepensjon etter denne bestemmelsen. Det samme gjelder for enke etter mannlige arbeidstaker med medlemskap i pensjonsordningen fra før 1. oktober 1976.

Full årlig ektefellepensjon skal utgjøre 39,6 prosent av det pensjonsgrunnlaget som det avdøde medlemmet hadde (bruttopenisjon). Bestemmelsene i § 19 a første ledd fjerde punktum, andre og tredje ledd gjelder tilsvarende.

Pensjonen reduseres etter reglene i § 20.

§ 20 første og andre ledd skal lyde:

Enkemannspensjon fastsatt etter reglene i § 19 b skal reduseres i henhold til reglene i bokstav a og b nedenfor. Det samme gjelder enkepensjonen i de tilfelle medlemmet er innmeldt første gang etter 1. oktober 1976.

–a) Har gjenlevende ektefelle samtidig rett til uføre- eller alderspensjon fra denne eller annen tjenstepensjonsordning, kan ektefellepensjonen fra denne pensjonsordningen ikke utbetales med et større beløp enn at samlet pensjon svarer til 60 prosent av summen av vedkommendes egen pensjon og avdødes alderspensjon.

–b) Når den gjenlevende ektefelle ut fra alder og ervervsevne, foreliggende ervervsmuligheter og omstendighetene for øvrig kan ventes å få en årlig ervervsinntekt som overstiger 50 prosent av grunnbeløpet i folketrygden, skal ektefellepensjonen reduseres. Reduksjonen skal utgjøre 40 prosent av den del av forventet årlig ervervsinntekt som overstiger 50 prosent av grunnbeløpet. Skjer det en vesentlig endring i de forhold som har vært avgjørende for fastsettelsen av ektefellepensjonen, kan saken prøves på nytt og pensjonen endres eller falle bort.

Når spørsmål om overgangsstonad eller pensjon fra folketrygden til gjenlevende ektefelle er avgjort, skal pensjonen fra Pensjonsordningen fastsettes etter den forventede ervervsinntekt som er lagt til grunn i folketrygden. Har gjenlevende ektefelle fylt 67 år, skal ektefellepensjonen ikke avkortes med mindre vedkommende har ervervsinntekt.

Forskrift om fastsetting av ervervsinntekt for enker (enkemenn) i tjenstepensjonsordningen, gitt med hjemmel i lov om Statens Pensjonskasse, gjelder tilsvarende.

Dersom begge reduksjonsbestemmelsene skal anvendes, reduseres pensjonen først etter bokstav a.

Nåværende andre ledd blir nytt tredje ledd.

§ 22 skal lyde:

Departementet kan gi forskrifter med nærmere bestemmelser om fastsetting av ektefellepensjon.

§ 23 skal lyde:

Når et medlem dør, har gjenlevende barn rett til barnepensjon. Pensjonsordningens styre kan tilstå barnepensjon også til stebarn og pleiebarn som avdøde forsørget.

For rett til oppsatt barnepensjon er det et vilkår at det avdøde medlemmet hadde en tjenestetid på minst 3 år.

Pensjonen utbetales til utløpet av den måneden barnet fyller 20 år. Barnepensjon etter medlem som er død før 1. juli 2000, løper likevel bare til utløpet av den måneden barnet fyller 18 år. For disse kan styret tilstå hel eller delvis pensjon inntil fylte 21 år dersom hensynet til barnets utdanning gjør det rimelig, og barnet ikke forsørger seg selv og ikke har midler til det. Dør barnet tidligere, utbetales pensjonen til og med måneden etter døds måneden.

§ 24 skal lyde:

Full årlig barnepensjon skal utgjøre 15 prosent av det pensjonsgrunnlaget som det avdøde medlemmet hadde (nettopensjon). Med pensjonsgrunnlag menes pensjonsgrunnlag fastsatt etter reglene i § 8.

Er den avdødes tjenestetid 30 år eller mer, ytes det full barnepensjon. Dersom den avdødes tjenestetid er mindre enn 30 år, ytes det redusert barnepensjon. Pensjonen skal da utgjøre så mange trettideler av full pensjon som den avdøde hadde tjenesteår. For beregning av oppsatt barnepensjon gjelder § 10 andre ledd tilsvarende.

Dersom den avdøde mottok avtalefestet pensjon, alderspensjon eller en tidligere oppsatt alders- eller uførepensjon, legges den faktiske tjenestetiden den avdøde hadde til grunn ved beregning av pensjonen. Det samme gjelder dersom den avdøde hadde rett til en oppsatt pensjon. Ellers skal den tjenestetiden den avdøde ville ha fått ved å fortsette i stillingen fram til aldersgrensen legges til grunn.

Barnepensjon etter medlem som er død før 1. juli 2000, beregnes likevel etter de regler som gjaldt ved dødsfallet.

Ny § 25 skal lyde:

Departementet kan gi forskrifter med nærmere bestemmelser om fastsetting av barnepensjon.

§ 28 tredje ledd skal lyde:

*Forfalt innskott er tvangsgrunnlag for utlegg.
Nåværende tredje ledd blir nytt fjerde ledd.*

Ny § 34 skal stå i kapittel X. Anke., og skal lyde:

Vedtak om ytelser fra pensjonsordningen for sykepleiere kan ankes inn for Trygderetten, jf. lov 16. desember 1966 nr. 9.

Ny § 35 skal stå i kapittel XI. Forskjellige bestemmelser., og skal lyde:

Ytelsene som gis i medhold av denne loven, samordnes etter bestemmelsene i lov 6. juli 1957 nr. 26 om samordning av pensjons- og trygdeytelser.

§ 36 andre ledd skal lyde:

Den som krever pensjon etter denne loven, plikter å gi de opplysninger som er nødvendige for at pensjonsordningen skal kunne ta stilling til pensjonskravet og til enhver tid utbetale riktig pensjon.

§ 36 tredje ledd skal lyde:

Pensjonsordningen kan sette som vilkår for tilståelse av ytelser at vedkommende samtidig setter fram krav om ytelser etter lov om folketrygd. Departementet kan fastsette nærmere forskrifter *om dette*.

II

I lov 23. desember 1988 nr. 110 om statstilskott til ordninger for avtalefestet pensjon gjøres det følgende endringer:

§ 2 første ledd bokstav d nytt andre ledd skal lyde:

I forbindelse med etteroppjøret kan Rikstrygdeverket gi nødvendige inntektsopplysninger til andre pensjonsordninger, uten hinder av taushetsplikt.

§ 2 tredje ledd skal lyde:

Folketrygdloven § 22-15 *om feilutbetaling* gjelder tilsvarende.

III

Ikrafttredelses- og overgangsbestemmelser:

1. Endringene i lov 22. juni 1962 nr. 12 om pensjonsordning for sykepleiere §§ 3, 7, 11, 12, 28, 34 og 36 trer i kraft straks.
2. Endringene i lov 22. juni 1962 nr. 12 om pensjonsordning for sykepleiere §§ 1, 19, 19 a, 19 b, 20, 22, 23, 24, 25 og 35 trer i kraft fra den tid Kongen bestemmer.
3. Endringene i lov 23. desember 1988 nr. 110 om statstilskott til ordninger for avtalefestet pensjon trer i kraft 1. august 2000.

